

det muligt. Det vil være sådan nogle forslag, som man virkelig får svært ved at komme udenom, specielt de borgerlige partier, der jo er bundet af en eller anden fuldstændig tåbelig aftale, som de har indgået med regeringen. Jeg forstår ikke, hvordan sådan noget overhovedet kan se dagens lys.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Indfødsretsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 151: Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Grov miljøkriminalitet).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 29/1 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Holger Graversen (S):

Socialdemokratiet håber, at der bliver bred opbakning i Tinget til det fremsatte lovforslag om at skærpe straffen for grov miljøkriminalitet.

I Folketinget har vi brugt megen tid på at tale om vold mod personer. De grove miljøsynder, vi her taler om, kan med rette betegnes som vold mod natur og miljø. Vold mod personer er både modbydelig og uacceptabel. Det har både Folketinget og regeringen ved flere lejligheder givet udtryk for og regeringen også vist gennem handling.

Med forslaget her vil vi gerne signalere, at volden mod vort miljø, vor fælles natur også er både modbydelig og uacceptabel. Denne vold

eller miljøkriminalitet angår jo ikke blot den enkelte person, men kan efterfølgende få skadelige og farlige følger for mange mennesker, og derfor berører den os alle.

Regeringen vil med forslaget markere, at den særlig grove miljøkriminalitet anses for mindst lige så alvorlig som f.eks. groft hærværk og grov skattekriminalitet, men det er de nuværende lovbestemmelser og strafmuligheder og specielt de hidtil faktisk idømte straffe ikke udtryk for.

I modsætning til vold mod personer og anden kriminalitet er vi overhovedet ikke i tvivl om, at truslen om længere fængselsstraf for miljøkriminalitet ville have en præventiv virkning. Derfor vil regeringen nu henføre den groveste form for miljøkriminalitet til selve straffeloven gennem en ny bestemmelse herom. Det foreslås konkret, at der for grove og bevidste tilfælde af forurening som ulovlig dumpning, deponering af giftigt eller andet forurenende affald eller udledning af farlige kemikalier skal kunne idømmes op til 4 års fængsel imod nu indtil 2 år.

4 års fængsel er faktisk, hvad man i dag kan få for groft hærværk, men alle ved, at de grove forureninger kan medføre langt større skader og omkostninger for samfundet og for os alle. Denne form for miljøvold kan endda have meget langsigtede og alvorlige konsekvenser for miljøet og dermed også for os mennesker, ja, endog for menneskers liv og helbred. Heldigvis ved vi, at langt de fleste i dag erkender det fælles ansvar over for miljøet, erkender vigtigheden af at bevare et rent miljø af hensyn til os selv og vore efterkommere.

Det understreges nu i straffelovens nye § 196, at straffen skal bruges, når der under skærpede omstændigheder er tale om forurening af luft, vand, jord og undergrund. Men dette gælder både, når der sker skade på miljøet, og når det blot fremkalder en nærliggende fare herfor, og det samme gælder ved bortskaffelse af farligt affald.

Socialdemokratiet synes, at miljø- og energiministeren fortjener ros for forslaget. Vi støtter varmt ministerens forslag og håber på både bred støtte og hurtig behandling her i Tinget, så loven kan træde i kraft hurtigst muligt.

Jeg har lovet at sige, at CD også støtter forslaget.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Dette lovforslag om at indsætte miljøovertrædelser i straffeloven er en del af regeringens lov og orden-pakke. Det er helt gevaldigt, som

regeringen går ind for lov og orden. Gid regeringen ville udvise den samme iver for lov og orden, når det er på det enkelte menneskes vegne, når det drejer sig om den enkelte borgers sikkerhed mod overfald.

Men i dag er det altså miljøovertrædelserne, man vil have ind i straffeloven. Det er jo en væsentlig og alvorlig ændring i vor miljø- og straffelovgivning, som kræver megen omtanke. Straffeloven er grundlæggende for vores samfunds selvforståelse. De grundlæggende grænser for den enkeltes udfoldelse, som er helt nødvendige, for at et fællesskab kan fungere, er nedfældet i straffeloven. Du må ikke stjæle, du må ikke ihjelslå.

Efterhånden som fællesskabet har overtaget flere opgaver, er det også naturligt, at straffeloven ændres for at markere beskyttelsen af, at fundamentale fællesskabsgoder skal beskyttes og krænkelse af de fælles goder straffes. Vi mener i Venstre, at de, der med forsæt og for økonomisk udbytte ødelægger vor fælles natur, naturligvis skal straffes strengt.

Men der må være lighed for loven. Derfor vender vi os i Venstre stærkt mod vilkårlighed i lovgivningen og forvaltningen. Vi mener ikke, man løser miljøproblemer, ved at myndighederne kun interesserer sig for at kriminalisere enkelte grupper. Tværtimod er det med til at give andre følelsen af, at ansvar kun vedrører udvalgte grupper.

Fællesskabet består af enkelte mennesker, fællesskabet er ikke noget i sig selv. Mennesket er ikke til for fællesskabets skyld, men fællesskabet er til for det enkelte menneskes skyld. Miljø er hver enkelts ansvar. Ingen bør kunne undslå sig for dette ansvar, heller ikke offentlige myndigheder.

Den adfærdsregulerende lovgivning, vi nødvendigvis må have, må udformes med grundlæggende hensyntagen til den enkelte borgers retssikkerhed. Det er jo noget, regeringen er meget optaget af, når det gælder rockere, rov-mordere og røvere. Den retssikkerhed finder vi også må gælde bønder, bagere og bilhandlere, der overtræder miljølovgivningen, men sådan er det jo ikke i dag.

Miljølovene er talrige, de er ofte komplet uforståelige, de giver myndigheden en mulighed for magtudfoldelse, som ikke kendes i strafferetsplejen. Reguleringen virker ofte aldeles vilkårlig på kanten af grundlovens beskyttelse af ejendomsretten og husfreden. Fravær af regler om sagsbehandlingen svækker retssikker-

heden. Venstre vil derfor under udvalgsarbejdet i Retsudvalget se nærmere på retssikkerheden i sagsbehandlingen af miljøsagerne. For at kunne afgøre, hvorvidt miljøovertrædelser bør omfattes af straffeloven, er det helt afgørende for Venstre, at vi får en garanti for retssikkerheden i lovgivningen, og at sagsbehandlingen er orden. Endvidere er det jo helt elementært, at Folketinget må kende konsekvenserne af lovforslaget.

Hvilke sager, som hidtil alene er behandlet i miljølovgivningen, forestiller man sig skal ind under straffeloven? Der er intet i lovforslagets sparsomme bemærkninger, der begrundes, at strafferammen netop skal være 4 år, når f.eks. vold efter straffelovens § 241 kun er 1½ år. Vi har mange spørgsmål, som vi gerne vil have svar på, og som vi egentlig havde ønsket allerede havde været behandlet i lovforslagets bemærkninger.

Kort og godt vil vi altså gerne vide, hvad det er, vi begiver os ind i, og vi vil gerne bidrage til det forarbejde, som er fraværende i lovforslagets bemærkninger, et forarbejde, vi synes er naturligt for en sådan udvidelse af straffeloven, som der er foreslået, og som vi finder er nødvendig både for Folketinget og for domstolene. Vi vil derfor afvente ministerens svar, men der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi i Venstre finder, at forsætlige miljøovertrædelser med stor økonomisk vinding naturligvis skal straffes meget hårdt, men vi ser også meget på, om den fornødne retssikkerhed er til stede.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Fru Birthe Rønn Hornbech slutter af med at sige, at der ikke skal herske tvivl om, at man også ønsker det her straffet. Det bliver jeg, og jeg tror også mange andre, meget i tvivl om efter fru Birte Rønn Hornbechs tale her.

Vil fru Birthe Rønn Hornbech benægte, at der i de præcise sager, der har været nævnt, også i bemærkningerne til lovforslaget, er tale om en endda særdeles grov form for kriminalitet ikke bare mod en enkelt person, men faktisk imod os alle sammen, og at det i værste fald kan bringe både liv og førlighed i fare for flere mennesker? Det er jo netop præciseret, at det drejer sig om de meget bevidste og grove tilfælde af miljøkriminalitet.

Jeg mener bestemt – for at sammenligne med den personvold, som fru Birthe Rønn Hornbech var inde på – at vi her præcis kan sige, at der er tale om noget bevidst, og at det er noget, man i

forvejen ved, man gør, og derfor tror vi på, at det vil virke præventivt. Derimod sker de fleste sager med personvold i en form for beruselse, affekt, hidtsighed, afmagt osv. Det er ikke sagt for – hvad skal vi sige – at nedgøre det, men vi mener bestemt, at der her er langt større grund til at hæve straffen.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Hr. Graversens indlæg undrer mig egentlig lidt, for Socialdemokratiet plejer ellers at stå for retssikkerhed, og derfor måtte det være kendt stof i hr. Graversens ører og ikke mindst efter et samråd med den nye justitsminister for et par uger siden.

Jo, bevidst overtrædelse af miljøloven er noget, der skal straffes hårdt, men det skal bevises, og vi vil gerne vide, hvordan man beviser forsæt; beviserne skal tilvejebringes. Vi vil gerne vide, hvordan ministeren har tænkt sig, at beviserne tilvejebringes. Vi vil gerne vide: Hvad betyder dette, at miljølovetrædelserne kommer over i straffeloven? Hvad betyder det for reglerne i strafferetsplejen? I hvilket omfang kan de anvendes, hvor de måske ikke tidligere har kunnet anvendes? Hvad betyder det, når kontrolmyndigheder uden at have stillet den pågældende som en sigtet og givet den retsstilling, som en sigtet har, når en kontrolmyndighed under kontrol har fundet noget, der senere bruges som beviser i en straffesag?

Det og 117 andre ting mener vi er rimeligt at få afklaret. Straffeloven er ikke noget, man skal pjatte med, og langt mindre retssikkerheden.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Det var da rart at vide, om Venstre også inden for andre former for kriminalitet blander sig i domstolens måde at bevise kriminalitet på. Blander man sig også dér i domstolens måde at bevise tingene på? Vi har tillid til, at det skal domstolene nok finde ud af, men jeg vil godt høre, om Venstre også blander sig i andre områder.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Som det fremgik meget tydeligt af et meget langt samråd forleden dag, som, hvis jeg må have lov at sige det, lige var ved at udvikle sig til en konstruktiv højskolesamtale – sådan følte jeg det egentlig, og det ved jeg der er andre der

har gjort – så fremgik det meget tydeligt af de samrådsspørgsmål, jeg havde stillet, at jeg mener, der skal gælde præcis de samme regler, når det drejer sig om miljølovetrædelser og andre såkaldte særlovetrædelser, som i dag gælder inden for strafferetsplejen.

Det er præcis det, der er problemet, og det brugte vi flere timer på forleden dag, og det vil jeg gerne have uddybet og have svar på. Jeg er sikker på, at justitsministeren forstår, hvad jeg mener.

Gitte Seeberg (KF):

Det er jo ikke hverdagskost, at regeringen fremsætter et lovforslag, som fordobler strafferammerne – det ville i hvert fald være synd at sige. Men det forslag, som regeringen her lægger op til, om at straffe eller henføre grov miljøkriminalitet til straffeloven, der skulle kunne give op til 4 års fængsel, er en, ja, som jeg sagde før, forhøjelse af strafferammen.

Jeg har forstået lovforslaget sådan, at man på samme måde, som man har det f.eks. i skattekontrollen, kan gå ind og sige, at i nogle tilfælde, hvor der er tale om meget, meget grov kriminalitet, fører man det over i straffeloven, men på baggrund af de bestemmelser, som gælder i særlovgivningen.

Det er Det Konservative Folkepartis opfattelse, at vi ønsker, at miljøkriminalitet skal straffes hårdt, men jeg må så også sige, at den strafferamme, der er lagt op til på 4 års fængsel, er – set i relation til andre forbrydelser, i hvert fald på mennesker – særdeles høj. Men jeg har tidligere her i salen i andre forbindelser, før vi fik den nye justitsminister, fremført, at det egentlig er kedeligt, at domstolene ikke udnytter de strafferammer, der er i lovgivningen. Og jeg vil sige, at 2 års fængselsstraf i langt de fleste tilfælde måtte række i hvert fald for de fleste miljøforbrydelser. Forslaget vedrører kun de grove forsætlige forbrydelser og forbrydelser, hvor der er handlet med grov uagtsomhed.

Så vil jeg gerne tage lige netop det op, som fru Birthe Rønn Hornbech var inde på før, for det her lovforslag, sådan som det er formuleret, kræver jo ikke kun forsæt. Det er jo også et tilfælde, hvor man kan dømmes for grov uagtsomhed, ligesom det rent faktisk ikke kræver, at der er påført miljøet en skade. Jeg skal så ikke her tage stilling til, om det er rigtigt eller forkert, men uagtsomhed straffes i al fald også ifølge det lovforslag, vi har liggende her. Men Det Konservative Folkeparti er positivt stemt over for

lovforslaget, men vi har også en række spørgsmål og ting, vi gerne vil have afklaret.

Det ligger sådan, som det også fremgår af forslaget, at man i 1991 forhøjede eller fordoblede strafferammerne for miljøkriminalitet – altså de strafferammer, der findes i særlovgivningen – og derfor kunne det jo være interessant at få en oversigt over, hvordan man egentlig straffer for den her form for kriminalitet. Mig bekendt – men det er muligvis, fordi jeg ikke ved det – har man ikke tilnærmelsesvis udnyttet de strafferammer, som man har i særlovgivningen, men det er jo generelt et problem med vores strafferammer.

Jeg kunne også godt tænke mig at vide, hvor mange domme der egentlig er afsagt på området, og så kunne jeg da også godt tænke mig at vide, om det her lovforslag eventuelt vil få en afsmittende effekt på de regler, der gælder i særlovgivningen.

Men jeg synes, at det er vigtigt, og det må vi så også have afklaret under udvalgsarbejdet, at de folk, som står bag miljøkriminalitet, kan straffes, uanset om det er et privatejet firma eller det er et selskab, og på den måde kan jeg se en række gode ting i lovforslaget, men jeg må også sige om de rent retssikkerhedsmæssige betragtninger, man også må gøre sig, at dér har vi i hvert fald en række spørgsmål, som vi vil stille under udvalgsarbejdet.

Anne Baastrup (SF):

Forslaget er grundlæggende i overensstemmelse med SF's politik på miljøområdet. Vi har længe ønsket, at de skader, der sker på miljøet, også får konsekvenser for de mennesker, der med forsæt gør det. Sagen er jo den, at de skader, der sker på miljøet, ofte foretages af mennesker, som har et betydeligt økonomisk udbytte af at se stort på miljøkonsekvenserne.

SF er i den forbindelse opmærksom på, at det kun er en skærpelse af allerede gældende lovgivning, det vil sige, det er ikke indførelse af nye strafbelagte områder, samt at lovgivningen ikke kommer til at ramme den almindelige erhvervsdrivende, som glemmer at tænke sig om.

Det er meget strenge betingelser, der er opstillet i bemærkningerne, og det er derfor kun den rent kriminelle handling, der her belægges med straf. Baggrunden for, at en sådan lovgivning er nødvendig, er, at det ikke er sjældent, miljøkriminalitet sker efter nøje økonomiske kalkuler over, hvad der kan betale sig.

De for svage bestemmelser, vi har i særlovgivningen, fanger ikke denne her kriminalitet på en måde, så denne gruppe af mennesker og virksomheder lader sig afskrække. Lad mig nævne et par eksempler: Dansk Kabelskrot og Proms. Denne kriminalitet sker som nævnt efter kold beregning, og så betyder det også, at lovgivningen ved stramning af straffene og overførsel af miljøkriminalitet til straffeloven vil blive en del af den kalkule, der foretages, eller med andre ord:

En bestemmelse af den her karakter – en beslutning om, at vi straffer miljøkriminalitet i straffeloven, har en høj grad af både kriminalpræventiv og specialpræventiv virkning, som kan få disse mennesker til at overveje sagen nøjere.

Men lovforslaget vil ikke få nogen betydning, for fru Gitte Seeberg har fuldstændig ret. Antallet af sager på miljøområdet, der har ført til straf i form af fængsel, er forsvindende lille. Lovforslaget vil ikke få nogen betydning, hvis ikke anklagemyndigheden styrkes.

Allerede i 1990 anbefalede Retsplejerådet en specialisering af anklagemyndigheden, men det er tilsyneladende umuligt at ændre, og lad mig citere Gorm Toftegaard Nielsen i Kristeligt Dagblad den 30. januar 1997, hvor han siger:

»Det at rokke ved dansk retsvæsen er noget af det tungeste, der findes. Justitsministeriet har en indædt tro på, at alle medarbejdere kan alt«, siger han. Endog lederen af Rigspolitiets rejseholds afdeling for miljøkriminalitet, Kurt Pedersen, siger også til Kristeligt Dagblad, at miljøsagerne kunne komme hurtigere og bedre gennem systemet, hvis anklagerne var meget mere rutinerede.

Så derfor vil jeg spørge justitsministeren, hvilke planer han har for at forbedre anklagemyndighedens muligheder for overhovedet at lade denne her lovgivning blive til noget. Der skal ikke herske tvivl om, at SF støtter forslaget.

Sagen er jo den, at vi groft kan dele virksomheder op i 3 grupper: De progressive virksomheder, der har brug for at komme videre og derfor udnytter miljømyndighedernes viden; virksomheder, som forsøger at holde sig på lovns grund; og miljøkriminelle – og det er kun den sidste gruppe, der her bliver inddraget i straffelovgivningen, og det gør de, fordi de satser hele deres virksomhed og hele deres indtjening på at tjene på miljøkriminalitet, og det finder vi er uacceptabelt.

Bjørn Elmquist (RV):

Det er i sandhed en usædvanlig debat, vi har her. Fronterne er trukket noget anderledes op, end de plejer at være, når vi snakker strafferammer og troen på frihedsberøvelsens afskrækkende karakter.

Vi hører jo i dag ikke overraskende, at partier på højrefløjen, som normalt er imod den liberale, den flinke, danske straffelovgivning, her sætter visse spørgsmålstejn ved, om det nu er klogt at hæve strafferammen, som der her er tale om. Og jeg vil da også gerne feje for egen dør. Partier, som ellers som mit eget tvivler på berettigelsen deraf, går altså her ind for lovforslaget.

I denne situation er det mit partis opfattelse, at der virkelig vil være tale om en afskrækkende effekt. Fru Anne Bastrup var lidt inde på det, og jeg vil godt skære det endnu tydeligere ud i pap.

Forestiller vi os en given virksomhed, som gennemgår de økonomiske muligheder for det kommende år, så skal de skrive deres omkostninger op på den ene side af regnskabet. Der er arbejdsplad, der er forrentning af investeret kapital, der er markedsføringsomkostninger osv. osv. og måske en risiko for at skulle betale, udrede en bøde, hvis nu éns produktion griser, på 400.000 kr. eller et eller andet. Det vil endda være en høj bøde. Og så lægger de det hele op, og det bliver én samlet sum: x.

Ovre på den anden side i regnskabet skal de jo så skrive de økonomiske gevinster op, der vil være ved det: salget af de pågældende produkter, og hvad der ellers kan være af plusser, og det giver så sammenlagt: y. Og så længe y er større end x, vil det ud fra en økonomisk kalkule være en god disposition at sætte produktionen i gang. Hvis nu de personer, som sidder og foretager denne her beregning, oven i x skal lægge 2 eller 3 års frihedsstraf, fængsel, så kald mig Mads, om man ikke straks vil sige: Nej, den går ikke.

Her er der virkelig mulighed for, at man med sin strafferamme og med karakteren af straffen kan få indvirkning på de dispositioner, som træffes, og altså at vi fra samfundets side får de pågældende til at handle anderledes.

Det er i højeste grad adfærdregulerende i klar modsætning til det, vi har drøftet i sidste uge, voldssituationen, hvor der står en voldsmand over for et offer, og så stikker han ham en lige højre. Så siger han ikke inde i hovedet til sig selv: 60 dage, og så giver han ham én med venstre, og så siger han inde i hovedet: 80-90 dage. Sådan går det jo ikke, det ved vi alle sammen.

Jeg er også meget optaget af, hvordan man så kan få rejst disse sager, og vi er i Det Radikale Venstre også meget interesseret i at få en overvejelse om en form for centraliseret specialisering af anklagemyndigheden. Vi kender jo modellen fra bagmandspolitiet, fra Statsadvokaturen for Økonomisk Kriminalitet, og spørgsmålet er, om ikke en lang række amter landet over, som jo egentlig har påtalepligten og beføjelsen her – det er mit indtryk i hvert fald ved meldinger fra dem – også er interesseret i, at vi på en eller anden måde får det her lagt over i egentlig anklagemyndighedsregi.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Jeg må altså sige til hr. Elmquist, at det, vi nu bliver udsat for, simpelt hen er topmålet af hykleri. Hvor mange gange har vi ikke hørt hr. Elmquist her på talerstolen sige, at straffe ikke hjælper en pind?

Og så vil jeg sige, at jeg jo netop har sagt her fra talerstolen for et øjeblik siden, at Det Konservative Folkeparti godt kan støtte en forhøjelse af strafferammerne, så det er der overhovedet ikke tale om.

Men det, regeringen gør her, er efter min bedste opfattelse, at den søger at slå politisk plat på det her ved at sige: Nu vil vi gerne være med til at forhøje strafferammerne. Så står Venstre og De Konservative dernede, og de vil selvfølgelig ikke være med til noget. Jeg ved ikke, hvor mange gange efterhånden regeringen har taget miljøet som gidsel nærmest i alle de her forskellige debatter, vi har haft, om de grønne afgifter, og hvad ved jeg.

Der skal ikke herske tvivl om, at Det Konservative Folkeparti er villig til at være med til at tage alle de skridt, der skal tages, for at forbedre miljøet.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg lyttede meget nøje til fru Gitte Seebergs ordførelse, og derfor talte jeg heller ikke specifikt om Det Konservative Folkeparti. Jeg talte samlet om højrefløjen. Og jeg fornemmede også hos fru Seeberg en stor skepsis, selv om jeg godt hørte, hvad ordene sagde.

Det kunne være spændende, når vi nu får fortrykket her af referatet, at tage fru Gitte Seebergs tale – hvor hun jo beskylder os for politisk plat – og sætte »vold« ind alle de steder, hvor der står miljøforbydelser, og de steder,

hvor der står andre partier, da at sætte Det Konservative Folkeparti ind.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Det bliver jo interessant, når vi nu her i Retsudvalget får svar på de spørgsmål, som vi har tænkt os at stille.

Nemlig, hvad er i virkeligheden straffen for det her? Jeg går ud fra, at man har gjort sig nogle overvejelser i regeringen om, hvor strafniveauet egentlig ligger i dag, for hvis vi kommer til den konklusion, at stort set alle straffene ligger på omkring 40 dages hæfte eller 2 måneders fængsel, så vil jeg sige, at så burde man måske have taget fat et andet sted, før man går ind og siger, at nu skal det, der har givet 40 dages hæfte, måske op og give 4 års fængsel. Der synes jeg, at man måske burde have gjort sig nogle overvejelser, og de overvejelser kunne godt have været med i bemærkningerne, så vi havde noget mere at tage stilling til.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Det var faktisk også hr. Bjørn Elmquists udtalelser, der fik, om ikke mit blodtryk til at stige, så i hvert fald fik mig til at forundres ganske dybt. Hr. Elmquist brugte udtrykket – jeg skrev det ned – at det vil have en afskrækkende effekt, hvis man forhøjer strafferammen fra 2 til 4 år, og præcis det modsatte synspunkt har hr. Elmquist jo haft i alt andet, hvor vi skulle forhøje strafferammerne.

Jeg tror ikke en døjt på, at det vil afskrække nogle mennesker. Nej, der er i øjeblikket så stort et tilsyn med virksomhederne både fra amternes side og fra Miljøstyrelsen osv., at det her lovforslag måske ville have været godt, hvis det var kommet for 10 eller 20 år siden, men i dag er alle virksomheder faktisk fuldstændig registrerede, og man ved, hvad de laver, og man ved, ligesom der kommer kasseeftersyn i en kommune, at der også kommer uanmeldte eftersyn hos virksomhederne osv.

Nej, hr. Elmquist. Det, som jeg kunne have forventet, at hr. Elmquist gik ind for, var måske at ramme en enkelt virksomhed, der måske kom til at lave en overtrædelse af de regler, på pengepungen. Det er dér, den ligger. For hvis en virksomhed ved, at måske kan hele virksomhedens formue blive konfiskeret osv., så tror jeg nok, man skulle tænke sig ganske nøje om, inden man gik ud og lavede noget ulovligt.

Og i øvrigt må jeg sige, at regeringspartierne jo fremstiller hele den her sag, som om alle virksomhederne bare tænker på at tjene penge. Og miljøordføreren for SF sagde noget om miljøkriminalitet, det vil man tjene penge på. Hvad er det for noget sludder? Enhver ansvarsbevidst virksomhedsejer og leder og alle deres mellemledere er virkelig ansvarsbevidste over for dagens arbejde på virksomhederne. Jeg synes simpelt hen, det er en gang overgearet snak, der foregår i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg vil ikke gentage min forklaring fra før, hvorfor jeg tror, at en trussel om frihedsstraf på dette område kan have afskrækkende virkning. Det sagde jeg meget, meget tydeligt; så tydeligt, at selv hr. Poul Nødgaard burde have forstået det.

Men jeg vil så godt sige til hr. Poul Nødgaard, at vores håb ved at vedtage den her bestemmelse og få den sat ind i straffeloven bestemt ikke er, at der er nogle mennesker, der skal i fængsel, men vi er overbevist om, at der så vil være en masse, der vil adfærdsregulere sig, og derfor bliver der meget få af de mennesker, vi her taler om, der skal bures inde.

Der er heller ikke noget om, at man skal slippe for bøderne. Nej tak, de skal skam da betales i givet fald.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Hr. Bjørn Elmquist havde så travlt, da der på et andet område her blev behandlet lovforslag med, at strafferammerne ikke skulle forhøjes, fordi man ikke udnyttede de eksisterende strafferammer.

Nu ved jeg, at hr. Elmquist jo er meget optaget af retspolitik, så jeg kunne godt tænke mig at vide, og det må han jo kunne svare på på stående fod: Udnyttes de eksisterende strafferammer inden for det her område? Jeg tror det næppe. Måske i et enkelt tilfælde, men ellers tror jeg ikke, de gør det. Skulle man så ikke hellere tage og udnytte de eksisterende strafferammer i stedet for at begynde yderligere at udvide dem?

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Til hr. Poul Nødgaard. Der er jo det meget specielle på det her område, at der ikke er noget specifikt i straffeloven om miljøforbrydelserne, og derfor vil det være noget vås at prøve at fin-

de ud af, om strafferammerne i straffeloven udnyttes.

Det er en helt ny bestemmelse, vi sætter ind. Men jeg er da tilhænger af, at vi også bruger de straffebestemmelser, der findes i særlovgivningen.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Må jeg godt spørge hr. Bjørn Elmquist, der jo også er uddannet jurist, og som talte meget om virksomhederne, der tjente på det her: Er det ikke sådan, at der i forvejen er mulighed for at konfiskere beløb, når man kan bevise, at der foreligger en indtjening? Er det ikke korrekt?

Kan hr. Bjørn Elmquist nævne nogle sager, hvor der i dag efter særlovgivning er en straffesag på 2 år – han er meget optaget af miljøet og er inde i sagerne – hvor der er givet over 6 måneders fængsel, og hvor mange sager tror hr. Bjørn Elmquist overhovedet, der er, hvor der er givet over 6 måneders fængsel? Det synes jeg var interessant at få at vide.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Det er jo rigtigt nok, at jeg er uddannet jurist. Jeg er jo altså ikke ansat i politiet, så der er grænser for, hvor megen agtelse jeg vil få fra fru Birthe Rønn Hornbech. Det ved jeg.

Men jeg synes, at de her spørgsmål skal besvares af Retsudvalget. Jeg er helt på det rene med, at der næsten ikke findes nogen frihedsstraffe og slet ikke i det omfang, som fru Birthe Rønn Hornbech nævner her.

Men læg så også mærke til, at her kommer dog ad lovgivningsvej et meget klart signal fra Folketinget til de retsudøvende myndigheder, herunder også domstolene, om, at vi ser med betragtelig alvor på den her slags forbrydelser i det omfang, de bliver begået – og dette er til hr. Poul Nødgaard – for jeg vil da ikke stå og grise danske virksomheder eller dansk erhvervsliv til. Her taler vi om noget, der skal have høj præventiv effekt, så høj, at der forhåbentlig bliver meget, meget få af denne slags sager.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Så kan jeg vist nærmest sige, at vi fik det på plads, at der sådan set ikke rigtig er nogen domme, der er værd at tale om. Det er jo også det, professor Gorm Toftegaard Nielsen hele tiden siger.

Så vil jeg godt spørge hr. Bjørn Elmquist, der altid er meget optaget af forbrydernes retssikkerhed: Gælder det også her? Er vi enige om, at der skal gælde de samme regler om ransagning, om fængsling, om anholdelse, om beslaglæggelse, om tilvejebringelse af beviser, om bevis, om tilfældighedsfund og om bevisbyrde? Kan vi være enige om, at her skal gælde det samme? Det nytter ikke noget, at en kontrollerende myndighed kommer ud og siger, at de bare kontrollerer og så begynder at rejse en straffesag, uden den pågældende får en sigtets retsstilling. Kan vi være enige om det?

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Det kan vi i hvert fald være enige om. Der er for mig ingen forskel i retssikkerhedskravene, uanset hvilken forbrydelse man er mistænkt eller sigtet for, men så vil jeg altså også have fru Birthe Rønn Hornbechs garanti for, at hun ikke vender på en tallerken, som vi så tit ser. Hvis det er nogle, man tror er ens eget partis vælgere – vil jeg sige til fru Birthe Rønn Hornbech – så slås man med næb og klør for deres grundlovssikrede rettigheder, men i det øjeblik de hører til blandt de banale kriminelle, der er et helt andet sted i samfundet, ja, så er det en by i Sibirien.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg synes, hr. Bjørn Elmquist bliver meget plat. Det var hr. Bjørn Elmquist og ikke mig, der stemte for Tvindloven, husk det. Jeg har stemt mod alle særlove herinde for at tilkendegive, at jeg ikke bryder mig om, at man gør forskel på dem, man kan lide, og dem, man ikke kan lide. Det er hr. Bjørn Elmquist, der gør forskel, ikke mig.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Det er nok, fordi det har været så glat ude på vejene i dag, at hr. Bjørn Elmquist mere eller mindre kommer på glatis i øjeblikket, når hr. Elmquist siger, at virksomhederne er visse partiers vælgere eller sådan noget i den retning. Jeg synes, det var en fuldstændig absurd udtalelse, for hvad er situationen? Store danske virksomheder har jo, så vidt jeg ved, også ansat nogle enkelte radikale rundt omkring. Sådan er virksomhederne skruet sammen, at der jo er ansat folk af alle mulige slags.

Og jeg vil bede hr. Bjørn Elmquist lægge mærke til én ting: Det er jo ikke alene lederen, der fastlægger miljøpolitikken i en virksomhed. I dag er en virksomhed sådan skruet sammen, at alle er med omkring bordet, og ingen virksomhedsleder er i stand til at kunne lave et miljøsvineri, uden at de ansatte ved det og ville gribe ind over for det, hvis det foregik. Jeg synes simpelt hen, at det, vi diskuterer her i øjeblikket, er helt ude af proportioner.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil godt spørge hr. Bjørn Elmquist, om han ikke er enig med mig i, at der her er tale om en generel modernisering af straffeloven svarende til de krav, vi fra samfundets side kan se, og at der derfor ikke er tale om en særlov.

Tom Behnke (FP):

Nu bliver det først rigtig spændende. Hr. Elmquists mange udtalelser er jo heldigvis blevet båndet, og hr. Elmquists udtalelser om, hvorvidt en forhøjelse af strafferammen vil være præventiv, vil blive afspillet igen og igen ved passende festlige lejligheder, når hr. Elmquist ellers står og tordner om det modsatte. Men det kommer til den tid.

Det spændende her er, at hr. Bjørn Elmquist jo havde en række fordomme om, hvad højrefløjnen havde af holdning til et sådant forslag. Det, der jo egentlig er sket indtil nu, er blot – så vidt jeg har hørt – at Venstre og De Konservative har sat spørgsmålstegn ved retssikkerheden, har sat spørgsmålstegn ved konsekvenserne af forslaget. Jeg har ikke hørt nogen af partierne udtale sig imod forslaget som sådan.

Nu vil jeg holde et indlæg, hvor jeg positivt vil omtale forslaget og slutte af med at sige, at Fremskridtspartiet vil støtte forslaget. Så hr. Elmquists fordomme holder overhovedet ikke. Men det er jo skønt at kunne stille sig op som politiker og vinde anerkendelse på fordomme om andre. Men det holder ikke, det er ren luft.

Nej, det, der er sagen, er jo, at allerede i dag er det sådan med skattelovgivningen, lov om euforiserende stoffer og senest våbenloven, at i særlig grove tilfælde, ved særlig grove overtrædelser har man muligheden for at opklassificere det til at blive en del af straffeloven. Det er en straflovsovertrædelse med, hvad deraf følger – ikke bare det, at man udvider strafferammen, men også alle de andre værktøjer, der bliver taget i brug. Og det, man nu ønsker med forsla-

get her, er at gøre det samme på miljøområdet, at i meget enkeltstående – heldigvis – men særlig grove miljøsager, kan man benytte straffelovgivningen. Det synes vi i Fremskridtspartiet er udmærket. Vi synes, det er en rigtig tanke. Vi støtter tanken i det. Det betyder ikke, at vi ikke har nogle spørgsmål til forslaget. Selvfølgelig har vi det.

Fru Birthe Rønn Hornbech har været inde på en række af de problemstillinger, der kan være i at gøre det. Det skal ikke afholde os fra i Fremskridtspartiet at være positive, men vi vil meget nøje følge den udvalgsbehandling og høre og se de svar, der kommer fra ministeren. Det vil selvfølgelig have betydning for vores stillingtagen til forslaget, det er klart, men vi er positive i udgangspunktet.

Det, vi i Fremskridtspartiet måske kunne være lidt bekymrede ved, synes jeg ikke har været nævnt så meget i dag, og det er det, at der står: »... eller fremkaldes nærliggende fare derfor«. Altså nærliggende fare for, at der vil ske en forurening, og jeg kunne da godt tænke mig, at man fik boret lidt mere i, hvordan man vil definere, hvad det er. Hvordan kan der opstå en nærliggende fare, og hvordan kan man med forset nå dertil?

Det har jo altid været Fremskridtspartiets politik, at den, der forurener, selv skal sørge for at rydde op efter sig eller som minimum betale for, at det bliver gjort. Det synspunkt har vi stadig væk. Men det synspunkt er ikke omfattet af forslaget. Her er der ikke tale om, at man udvider muligheden for, at virksomhederne via bøder, afgifter eller betaling direkte for at udbedre skaden gør det. Nej, her er der bare tale om, at man sætter nogle personer i fængsel, og det er jo ikke sikkert, at det efterfølgende retter særlig godt op på skaden. Så er det stadig væk skatteborgerne, der skal betale for, at der bliver rensset op. Det er stadig væk skatteborgerne, der skal betale for, at vedkommende så sidder i fængsel.

Det, der ville være hensigtsmæssigt, var, hvis ministeren samtidig med det her forslag havde strammet op i forhold til, at de, der forurener, rent faktisk betaler, hvad det koster at få rensset op igen. Det ville være hensigtsmæssigt. Men selvfølgelig vel at mærke, når der er tale om en forurening, der er begået forsætligt, og det er en forurening, som er sket i vore dage efter vor tids lovgivning. For hvis man ser på virksomheder for bare 20 eller 25 år tilbage, så lavede de jo en masse handlinger, som dengang var fuldt lovli-

ge, men hvor vi i dag kan se, at det, de gjorde, i virkeligheden ikke var særlig godt for miljøet.

Jeg har også et spørgsmål i forhold til, om det her forslag så også gælder offentlige virksomheder, eller om der efter den her lov da vil være forskel på en offentlig og en privat arbejdsgiver. For når jeg f.eks. ser punkt 2 i forslaget, så står der: »... opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer med den følge, at der sker betydelig skade på miljøet...« Offentlige virksomheder er jo nødt til, når de rensner en giftgrund op og lignende, at deponere det et eller andet sted. Og med en offentlig virksomhed, er det så kommunaldirektøren, der skal ind og sidde i fængsel i 4 år for det? Jeg tror det næppe.

Der er selvfølgelig nogle problemer med forslaget her. Men tanken i det støtter vi selvfølgelig. Det, der også kan være interessant at få helt præcis at vide, er, om forslaget her så også betyder, at den, der er ansvarlig for, at forureningen rent faktisk fandt sted, kan straffes. Og ikke som jeg i hvert fald har forstået lovgivningen i dag, at der kan være problemer, hvis vi taler om selskaber og lignende – altså anpartsselskaber, hvor det kan være svært at præcisere, hvem det er, der så i givet fald skal ind og bure den. Så spørgsmålet er, om man nu med den her ophøjelse til straffeloven får muligheden for at gå direkte efter den ansvarlige.

Og så er der selvfølgelig mange spørgsmål, som mange ordførere har været inde på, og som vi glæder os til i Fremskridtspartiet at se svarene på, men vi støtter sigtet med det her forslag, og vi er i Fremskridtspartiet enige i, at de, der bevidst forurener væsentligt, skal straffes – ingen tvivl om det. For hærværk mod en bygning for eksempel kan der meget nemt rettes op på igen, men hærværk mod miljøet er det utrolig svært at få rettet op på igen, så når der er tale om hærværk mod miljøet, skal det naturligvis også straffes.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

De borgerlige ordførere vil åbenbart ikke forstå vores holdning til, hvad vi opfatter som præventivt og ikke præventivt.

Hvis det drejer sig om personvold, som jeg sagde før, så sker det jo som regel i en form for affekt, uligevægt, afmagt eller fuldskab. Og i den situation spekulerer man jo ikke på, når man slår, om man efterfølgende får 1 år eller 3 år.

Men hvor der her omkring miljøkriminalitet kan være tale om kold spekulation i måske at tjene nogle ekstra penge, da er der ikke nogen undskyldning.

Så det er holdningen, og jeg håber, man vil prøve at forstå, at det er det, vi mener er forskellen. Her mener vi virkelig, der kan være tale om prævention ved at markere en højere straf.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Enhedslisten har tidligere tilkendegivet sin om end meget, meget skeptiske støtte til regeringens lov og orden-pakke på miljøområdet.

Og jeg vil gerne indledningsvis sige, at vi har det princip i Enhedslisten, at vi støtter selv den mindste forbedring og går imod selv den mindste forringelse. Men havde vi haft en bagatelgrænse i vores princip, så er jeg ikke sikker på, at det var endt med støtte til hele pakken.

Hvad angår den del af pakken, der er for her i dag, så støtter vi den. Og det er, fordi vi betragter grov miljøkriminalitet som bevidst og planlagt, og fordi det sker for egen vindings skyld og på trods af samfundets direkte anmodninger om at stoppe den givne forurening.

I forlængelse af den forrige ordførers indlæg kunne man så sige, at det da nogle gange godt kan være, at Dansk Industris ledelse er let at påvirke, men vi mener ikke, at de miljøsager, vi har set, er det, der har været årsagen til, at man bevidst har omgået lovgivningen på området, så man har ikke handlet i affekt. Og det er derfor, vi kan støtte den.

Og jeg kan drage paralleller til vores holdning til straffen for ulovlig våbenbesiddelse og økonomisk kriminalitet som selskabstømning: Der er også her tale om en velovervejet og planlagt handling.

Når vi i Enhedslisten generelt er meget skeptiske over for hele denne lov og orden-pakke, så skyldes det, at forslagene helt går uden om de reelle problemer med hele den danske miljøbeskyttelse og nøjes med at fokusere på et enkelt delproblem med en lille gruppe lovbrudere. Man går alene efter de decideret kriminelle inden for det private erhvervsliv, og vi tvivler på, at det har nogen væsentlig effekt i forhold til de reelle problemer med hele den danske miljøbeskyttelse.

Så længe kontrolsystemet omkring miljølovgivningen alene er forankret i kommuner og amter med Miljøstyrelsen i toppen, ses der alt for ofte igennem fingre med overtrædelser, eller der gås meget lempeligt til værks over for den

enkelte virksomhed. Og det drejer sig om private såvel som offentlige.

Der er således ofte modstrid mellem de politisk fastsatte miljøregler og deres faktiske overholdelse endsigse sanktionerne ved overtrædelse. Og her ønsker Enhedslisten, at der gås mere grundlæggende til værks i form af en folkelig kontrol med selve miljøtilsynet.

Under førstebehandlingen af de andre forslag i pakken tilkendegav ministeren vilje til at drøfte de forskellige muligheder og ideer, som Enhedslisten har foreslået. Og han tilkendegav også sin tilslutning til, at man skal styrke den lokale befolknings mulighed for at sikre, at kommunerne lever op til deres ansvar.

Jeg har imidlertid ikke set meget til det endnu, og da jeg gerne vil høre, om regeringen siden sidst har noget at byde på, vil jeg herved genfremsætte mit spørgsmål til regeringen.

Jeg vil også gerne benytte anledningen til at henvise til et brev som Miljø- og Plantægningsudvalget forleden dag modtog fra Københavnerens Miljøforening, bilag 13 til lovforslag nr. L 83, som er en del af lov og orden-pakken, og som p.t. er under udvalgsbehandling i Miljøudvalget. I dette brev nævnes netop en række eksempler på, at når enkeltpersoner og lokale miljøforeninger prøver at skride ind over for overtrædelse af miljøreglerne, så møder man modstand i stedet for tak, og regler og love drejes som led i opbygningen af en selvbeskyttende mur af forskellige myndigheder, der dækker over hinanden. Og er der først set igennem fingre med miljøreglerne fra myndighedernes side, bliver det naturligvis endnu sværere for borgerne at få dem håndhævet.

Da dette ofte mere er reglen end undtagelsen, er disse problemer betydelig større end problemerne i forbindelse med spørgsmålet om straffen for den enkelte grove miljøforbryder.

Dette er selvfølgelig helt urimeligt. Lokale borgers miljøinteresser burde i stedet udnyttes positivt.

I henvendelsen fra Miljøforeningen foreslås bl.a. oprettet lokale miljøråd i kommunerne, og jeg vil gerne høre om regeringens holdning til dette. Der er tale om et miljøråd, som kan bistå borgerne i miljøsager, og som i øvrigt inddrages i miljøarbejdet på borgernes side for at sikre, at miljølovgivningen faktisk overholdes.

Jeg kan beklage, at miljø- og energiministeren ikke er til stede i salen i dag, da det jo drejer sig om miljø- og energiministerens del af lov og orden-pakken, men så kan spørgsmålet da endnu en gang stå som et spørgsmål til regeringen.

Og Enhedslisten har tidligere fremsat forslag om, at der oprettes lokale, direkte valgte økologiske råd med selvstændig kompetence til bl.a. at se de lokale miljømyndigheder i kortene, og vi har foreslået, at de lokale økologiske råd skal have både ret og pligt til, at få indsigt i lokale miljøsager, hvor borgerne eller de lokale miljøforeninger mener at de gældende regler er overtrådt.

Rådene skal således ikke erstatte de lokale miljømyndigheder, men fungere som borgernes vogtere i forhold til de lokale miljømyndigheders beslutninger i bl.a. miljøtilsynssager. Det ville nemlig have langt større miljøeffekt end den lov og orden-pakke, som vi her i dag drøfter et enkelt element af.

Men med disse ord kan jeg trods alt sige, at vi støtter det konkrete lovforslag.

Poul Nødgaard (DF):

Der er da én ting, som Dansk Folkeparti kan se at der er fuldstændig enighed om i Folketinget i dag, og det er, at de, der sviner miljøet til, også skal tage ansvaret for det.

Det synes jeg er væsentligt, og det er også et synspunkt, som vi i Dansk Folkeparti helt og holdent støtter.

Når det så er sagt, kunne jeg godt tænke mig at spørge ministeren, hvad man forstår ved det, der kaldes »skærpente omstændigheder«, for selv om han nok vil svare, at det må domstolene finde ud af, synes jeg jo nok, at det er en af de ting, som det er utrolig vigtigt at få slået fast.

Og i Dansk Folkeparti vil vi gennem udvalget også have undersøgt, om den nuværende strafferamme på 2 år overhovedet er blevet udnyttet, for ellers må vi jo også have det ind i den videre debat.

Og da det jo paragrafmæssigt set er et utrolig kortfattet lovforslag, som bare går ud på at ændre strafferammen fra 2 år til 4 år, leder det mig hen på den tanke, at hvis der – hvilket jeg i øvrigt ikke tror – vil blive foretaget sådan en grov overtrædelse af miljølovene, kunne jeg også godt tænke mig at spørge, om det så er virksomhedens leder, der hæfter, eller er det den, der har lavet miljøvineriet. For det kunne jo godt være en underordnet medarbejder af en eller anden art, som måske uden virksomhedens leders viden har foretaget sådan en grov krænkelse.

Det er sådan nogle ting, jeg synes det er utrolig vigtigt at vi får sat på plads.

Og så synes jeg i øvrigt – det har andre ordførere også været inde på – at det kunne være meget gavnligt eller tjenligt gennem udvalget at få at vide, hvad der egentlig har været af domme på det område inden for de sidste 2-3 år.

Men som jeg har sagt i et tidligere indlæg, er jeg lidt forbavset over forslaget, for det ligger jo sådan – og det ved ministeren vel så godt som nogen, går jeg ud fra – at der både i kommunerne og i amtskommunerne og i visse større sager også i Miljøstyrelsen føres et utroligt tilsyn med vore virksomheder.

Derfor kan man måske nok alligevel i nattens mulm og mørke foretage sig noget ulovligt – det skal jeg ikke afvise – men jeg tror trods alt, at virksomhederne er klar over, at deres daglige virke i høj grad er sat under en form for lup.

Og så vil jeg sige, at det har, jeg vil ikke sige såret mig, men dog stødt mig noget i dag, at der er nogle, der nærmest kører hårdt frem mod vore virksomheder en masse. Glem dog ikke, at måske 99,8 pct. af vore virksomheder er utrolig ansvarsbevidste ikke alene med hensyn til miljøet i almindelighed, men også med hensyn til arbejdsmiljøet i virksomheden.

Og sådan kunne jeg blive ved, for det at drive virksomhed i 1997 er jo noget helt andet, end det var for 20-30 år siden, hvor man mange gange lod hånt om mangt og meget. I dag er der gennem samarbejdsudvalg osv. tjek på alt i en virksomhed.

Og så vil jeg sige, at jeg tør vædde fem frederikshavnerrødspætter på, at når vi er kommet så langt, at denne lov har virket i 3 år, er der ikke faldet én eneste dom på 4 års fængsel; det er jeg næsten lige så sikker på som amen i kirken, men nu vil jeg skrive det ned i min kalender, når jeg kommer op på mit kontor, og så kan jeg jo komme til ordføreren for Socialdemokratiet, hr. Holger Graversen, og så kan vi jo se, hvem der får ret, og hvem der skal betale de fem stegte rødspætter.

Og selv om jeg godt ved, at der ud over straffene også kan gives bøder, så vi i Dansk Folkeparti også gerne, at man overvejede, om det ikke i højere grad ville ramme de virksomheder, der foretager grove overtrædelser af miljøloven – hvis det overhovedet sker – at foretage konfiskation af noget af virksomhedens formue. Det tror jeg ville være mere præventivt end det, vi taler om her. Men vi vil da støtte lovforslaget i udvalget,

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg vil takke ordførerne for deres modtagelse af lovforslaget. Jeg synes, det har været en spændende debat at lytte til, og jeg har ikke noget ønske om at polemisere imod nogen i spørgsmålet om, hvem der er mest for lov og orden her i Tinget, om det er højre eller venstre side af salen, men vil blot konstatere, at som det ser ud for mig, vil dette lovforslag blive vedtaget med et meget stort flertal i Folketinget.

Og det, som regeringen er optaget af, er at få en lovgivning på strafferetsområdet, når det drejer sig om den meget grove og forsætlige miljøkriminalitet. Det er jo det, det drejer sig om. Det drejer sig ikke, som hr. Poul Nødgaard var inde på, blot om en paragraf, der forhøjer strafferammen fra 2 til 4 år. Det drejer sig om at få en paragraf i straffeloven – den nye § 196 – som manifesterer, at samfundet værdisætter naturen og miljøet, og som sender det klare signal, at hvis man forbryder sig mod denne paragraf og dermed mod vore fælles naturværdier på en så grov og forsættelig måde, at det kan være udtryk for direkte økonomisk spekulation, er det ikke bare strafbart ifølge den særlovgivning, der er på miljø- og energiministerens område, men også strafbart ifølge straffeloven som sådan. Det er altså en overbygning på den særlovgivning, der allerede findes på miljøområdet, og det mener regeringen er den rigtige vej at gå.

Flere ordførere har spurgt: Er en strafferamme på 4 år det rigtige tal?

Her har regeringen skønnet, at når vi i dag i straffeloven har en paragraf for groft hærværk – § 291, stk. 2 – som har en strafferamme på 4 års fængsel, så bør meget grov og forsættelig miljøkriminalitet ikke have en paragraf i straffeloven, der har en strafferamme, der ligger under strafferammen for groft hærværk.

Fru Birthe Rønn Hornbech havde en meget filosofisk tilgang til spørgsmålet om borgernes retssikkerhed osv. og spurgte, om der vil være nogen forskel med hensyn til retsplejeloven, når vi fra særlovgivning går over til straffeloven, hvor retsplejeloven jo danner grundlaget for domsforhandlingerne og domsafsigelsen.

Dertil kan jeg sige, at der ikke er nogen forskel på, om domstolene dømmer ifølge en særlovgivning eller de gør det ifølge straffelovens bestemmelser. Der er den samme retssikkerhed, også når det drejer sig om retsplejelovens bestemmelser.

Og det er da udmærket for fru Birthe Rønn Hornbech at få alle de spørgsmål besvaret, som

jeg kan forestille mig at fru Birthe Rønn Hornbech på vegne af Venstres folketingsgruppe gerne vil have klarlagt, inden Venstres folketingsgruppe ved den senere behandling skal tilkendegive sin indstilling, men når jeg tænker på, hvad fru Birthe Rønn Hornbech i øvrigt har fremført af synspunkter imod særlovgivning, havde jeg sådan set forventet, at fru Birthe Rønn Hornbech ville have været ikke bare positiv, men overpositiv over, at jeg som justitsminister har fremsat et lovforslag, hvor vi bruger straffeloven til at markere straffebestemmelser på et så vitalt område som miljøområdet.

Men jeg håber, at Venstres overvejelser fører frem til, at Venstre vil stemme for lovforslaget ved tredje behandling, og jeg stiller mig naturligvis til rådighed med hensyn til at besvare alle tænkelige spørgsmål.

Fru Gitte Seeberg kom med en meget positiv tilkendegivelse om, at Det Konservative Folkeparti gerne vil bidrage til en indførelse af skærpede straffebestemmelser, når det drejer sig om forsætlig miljøkriminalitet, og hun spurgte, om det er ensbetydende med en udvidelse af, hvad der er strafbart ifølge den generelle miljølovgivning.

Det er det ikke, kan jeg sige allerede her ved førstebehandlingen. Der er ikke nogen udvidelse af, hvad der er strafbart. Det følger direkte af miljølovgivningen, således som også fremgår af den § 196, som foreslås indsat i straffeloven.

Men jeg kvitterer for den konservative ordførers meget positive tilkendegivelse her ved førstebehandlingen.

Fru Anne Baastrup – som jo også var meget positiv, og det kvitterer jeg for – spurgte, hvordan vi sikrer os, at anklagemyndigheden vil være i stand til at føre disse sager ved domstolene på kvalificeret vis.

Dér gør vi det samme, som vi gør på andre områder af speciel karakter, for sådan er udviklingen i samfundet jo.

Lad mig blot nævne ét af de områder, som jeg selv har beskæftiget mig en del med, nemlig informationsteknologiområdet. Der har vi jo på det seneste i hackersagen set, at anklagemyndigheden i Roskilde har kunnet føre sagen ved domstolene på et meget specialiseret vidensgrundlag.

Og når det drejer sig om miljøkriminalitet, bør vi selvfølgelig også sikre, at anklagemyndigheden har et tilstrækkelig kvalificeret grundlag for at kunne føre de sager, der drejer sig om grov og forsætlig miljøkriminalitet under skær-

pende omstændigheder, og det vil være meget udmærket, hvis fru Anne Baastrup også under udvalgsbehandlingen vil sætte fokus på det, og jeg vil gerne følge det op, og jeg vil også gerne over for udvalget beskrive, hvordan man både på politiskolen og andre steder kan sikre, at anklagemyndigheden har tilstrækkelig kvalificeret personale.

Jeg var meget glad for hr. Tom Behnkes meget klare ordførertale, som var meget præcis med hensyn til, hvad det her drejer sig om, nemlig at ligesom vi gjorde det i lovgivningen om euforiserende stoffer og i våbenloven, hvor vi i øjeblikket har lovforslag nr. L 98 til behandling, markerer vi her ved hjælp af straffelovens bestemmelser, at det drejer sig om særlig gravevende tilfælde. Det er lige præcis det, det drejer sig om. Det er en overbygning på den særlovgivning, vi har på miljøområdet.

Og der blev spurgt, om også offentlige virksomheder ifølge denne lovgivning vil kunne ifalde et strafferetligt ansvar, hvis de forsætligt overtræder miljølovgivningen.

Ja, hvis der er tale om en person, der kan ifalde et retligt ansvar på vegne af en offentlig myndighed eller et koncessioneret selskab, vil det på helt sædvanlig vis være sådan, at ansvaret for det strafbare forhold kan placeres på den person.

Hr. Bent Hindrup Andersen stillede en lang række miljøsubstantielt meget interessante og spændende spørgsmål, som det nok ikke vil være kloget af mig at bevæge mig ud i, og derfor vil jeg henholde mig til, at hr. Bent Hindrup Andersen under udvalgsbehandlingen af lovforslaget også vil have mulighed for at stille disse spørgsmål til miljø- og energiministeren, og jeg er i øvrigt sikker på, at hr. Bent Hindrup Andersen vil få mange andre anledninger til at fremføre disse spørgsmål over for miljø- og energiministeren.

Med hensyn til hr. Poul Nødgaard har jeg svaret, at det ikke er en tilfældig lille paragraf, vi taler om her, men en meget klar og markant tilkendegivelse fra Folketinget om, at vi ved at indføre denne paragraf i straffelovens bestemmelser markerer, at vi sætter vores fælles natur og miljø højt.

Og fru Gitte Seeberg spurgte, hvordan domfældelserne på dette område er i øjeblikket, og om den strafferamme på 2 år, der er i særlovgivningen, udnyttedes.

Dertil kan jeg svare, at jeg tror, de fleste – i hvert fald af retsordførerne – ved, at det vil

domstolene aldrig gøre, at domstolene altid vil forbeholde sig den mulighed, at der kan vise sig noget, der er endnu grovere end det, vi har set indtil i dag, og at de derfor altid vil være forbeholdne for at udnytte strafferammerne i deres yderste konsekvens.

Vi vil naturligvis gerne forelægge alle de domme, der på miljøområdet er faldet ved byretterne og ved landsretterne, for udvalget, men jeg kan sige, at dommene i de groveste tilfælde ikke ligger oppe på to år. De ligger i størrelsesordenen 40 dages hæfte og så med konfiskation indbygget i straffen i øvrigt, hvis der har været en direkte økonomisk interesse i det. Men konfiskationerne kan være større. Der er faldet en dom i 1994, hvor der blev idømt en bøde på 300.000 kr., og der blev konfiskeret 1,2 mio. kr. ved en dom, der faldt ved Østre Landsret, som måske er kendt som en sag, der vedrører Stålvalseværket, som ulovligt havde oplagret 20.000 t tungmetalloid jord.

Men vi skal altså gerne over for udvalget fremlægge de domme, så man har mulighed for se, hvordan praksis er hos domstolene på feltet.

Jeg kvitterer og takker for den positive tilkendegivelse fra et stort flertal i Folketinget.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg siger tak for justitsministerens toneleje; der var mere forhandlingsmiljø i det toneleje, end der var i hr. Bjørn Elmquists. Jeg synes ærlig talt, at hr. Bjørn Elmquist spredte møg omkring sig heroppefra, hvorefter han krøb langs væggen og ud af Folketingssalen for at slippe for at svare på spørgsmålene.

Jeg ser, hr. Bjørn Elmquist er kommet tilbage. Det havde jeg også forventet, for miljøet er jo en folkesag. Det er jo en folkesag, vi diskuterer i dag. Jeg ser også, at pressen vender sig om, men der er kun én repræsentant i presseløgen, og ud over partiet Venstre er der ingen, der har andre end ordføreren til stede her i dag. Det er folkesagen! Den folkesag, som miljøministeren, der heller ikke synes, han skal komme i dag, var fremme med med brask og bram og sit sædvanlige temperament for ikke så lang tid siden her i Folketingssalen. Det er altså folkesagen! Her sidder de retspolitiske ordførere, nogle venstre-folk, justitsministeren og så en journalist. Det er nok værd at huske, at det er folkesagen.

Jeg er glad for, at justitsministeren har forståelse for, at der er mange ting, der skal diskuteres i denne sag. Det er nemlig helt anderledes, når vi er inde i straffeloven. Vi ved jo, der er advo-

kater, der i skattesager tilråder deres klienter at bede om at blive sigtet for overtrædelse af straffeloven, for er man sigtet for overtrædelse af straffeloven, så kan man håbe på, det er politiet, der efterforsker forbrydelsen i stedet for særmyndighederne, og så kan man også håbe på, at retsplejeloven gælder.

Det er vi meget optaget af. Vi er meget optaget af, hvordan man skal bevise forsættet. Vi er meget optaget af alle de uklare regler, der findes i miljølovgivningen. Jeg går ud fra, at vi og justitsministeren er meget enige om, at vi gerne vil undgå frifindelse for forsæt på grund af uklarhed i loven, og der er en stor forskel på de straffelovsbestemmelser, vi kender inden for berigelsesafsnittet f.eks. og så de meget uklare miljølove, vi har.

Så der bliver nok at se på. Jeg har allerede stillet en stribe spørgsmål, og det bliver en spændende diskussion, som jeg forstår justitsministeren er åben over for. Det siger vi tak for.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Se, jeg synes, det var et ganske interessant svar, som justitsministeren kom med, nemlig at det her også omfatter offentlige virksomheder og arbejdsgivere. Det vil sige, at når der er en offentlig myndighed, som har givet ordre til, at man skal gøre dette eller hint, så kan f.eks. en kommunaldirektør sættes i fængsel for at have overtrådt lovgivningen. Det synes jeg er interessant; det er lidt af en nyskabelse, og den vil vi selvfølgelig holde fast i.

Men sagen er jo, at vi i dag ved, at når der bliver oprenset giftgrunde og lignende, er man nødt til at opbevare tingene et eller andet sted, indtil det kan blive destrueret. Og når man så læser forslaget, fremgår det, at der skal gives tilladelse til den, der opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer med den følge, at der sker betydelig skade på miljøet eller fremkaldes nærliggende fare herfor.

Og hvem giver tilladelse til, at disse ting kan få lov at blive opbevaret? Det gør den selv samme miljømyndighed, som skal kontrollere, om lovgivningen bliver overholdt. Altså: De, der giver tilladelserne, er også dem, der samtidig skal undersøge sig selv.

Derfor har vi selvfølgelig en helt uholdbar situation, hvor miljømyndighederne, offentlige myndigheder bare kan give sig selv tilladelse til at gøre alt, hvad de overhovedet finder behøve-

hvorimod de private virksomheder ikke har en chance for at sno sig uden om. De skal bare gøre sådan, som de offentlige myndigheder beslutter, at det skal gøres.

Et andet spørgsmål, som jeg synes er lige så relevant, er spørgsmålet om lejlighedsfund, altså det, at miljømyndighederne bare kan gå direkte ind på en hvilken som helst virksomhed lige så tit, de har lyst til det, og konstatere en eller anden ulovlighed eller overtrædelse.

Hvordan bliver skiftet så i det øjeblik, hvor de konstaterer, at overtrædelsen er så alvorlig, at vi begynder at tale om en straffelovsovertrædelse og politiet skal involveres? Det bliver lige pludselig anklagemyndigheden i stedet for miljømyndighederne, som anlægger sagen. Hvordan står skiftet dér, og hvad med de lejlighedsfund der finder sted ved den lejlighed? Kan de bruges, når der så efterfølgende skal køres en straffesag?

Det er jo ret relevant, for pludselig skifter det fra en myndighed, der har meget, meget vide beføjelser, til en anden myndighed, som har meget, meget snævre beføjelser, men som stadig væk skal bevise en grovere forbrydelse. Og dér synes jeg ligesom ikke, at forslaget hænger sammen, og det er slet ikke omtalt i bemærkningerne. Det kunne jeg godt tænke mig hvis ministeren her i anden omgang ville give et ord med på vejen.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Det er til fru Birthe Rønn Hornbech. Man må da håbe, at der var udsagn i hendes indlæg, der havde større sandhedsværdi end det, hun sagde om mig: at jeg sneg mig langs med væggene og ud ad døren. Nu kan enhver i salen jo se, hvornår jeg forlod denne for at foretage en kort telefonopringning. Det var efter, at vores korte bemærkninger for længst var udspillet, og efter at der havde været adskillige andre ordførere på talerstolen med deres ordførerindlæg. Men da man jo ikke ved at læse fortrykket kan gribe fru Birthe Rønn Hornbech i denne direkte løgn, bliver jeg nødt til at gøre indsigelse mod det her fra talerstolen.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg håber ikke, at det er en læresætning, der altid gælder: at giver man en Fremskridtsmand en lillefinger, tager han hele hånden. I hvert fald kunne jeg konstatere, at bare det, at jeg havde rost hr. Tom Behnke, førte ham op på talerstolen

for at erobre hele hånden. Når det drejer sig om en tilkendegivelse om, at hvis der her er tale om et personligt koncessioneret selskab, en offentlig virksomhed, som måtte kunne ifalde et retligt personligt ansvar for en strafforseeelse, så er der med denne lovgivning samme regler, som der er ved anden lovgivning. Men det skal jo ikke forhindre hr. Tom Behnke i under udvalgsbehandlingen at bore nærmere i det; det tror jeg ikke vi kommer uden om.

Så spurgte hr. Tom Behnke om tilfældighedsfund i forbindelse med særmyndigheders – sådan forstod jeg det – legale indtrængen uden retskendelse. Dette har vi jo har haft mulighed for, oftest fordi det offentlige har givet folk nogle særlige rettigheder, eller fordi der har været direkte økonomiske fordele forbundet med det, og derfor skulle de offentlige myndigheder kunne kontrollere, hvordan fællesskabets penge anvendes. Det kan være nationale eller internationale midler. Det kan være overholdelse af specielle vilkår, som man har fået udstukket fra myndighedernes side.

Dér er det jo sådan, at her vil det være politiet, som sådan et tilfældighedsfund vil blive indrapporteret til, og så er det, hvis det er en strafferetlig sag – og det uanset, om det er en strafferetlig sag, der skal føres ved domstolene på særlovgivning eller på straffelovens bestemmelser – anklagemyndigheden, der fører sagen. Det er jo ikke særmyndigheden, der fører sagen ved domstolene. Det er politi og anklagemyndighed, der derefter overdrages sagen, og det bliver ikke anderledes af, at vi her får en paragraf i straffeloven.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Altså uden sammenligning med, at justitsministeren siger, at Fremskridtspartiet som Fanden tager hele hånden, vil jeg spørge, om jeg i dag kan få en lillefinger; om justitsministeren – det er de sidste bemærkninger, der kalder mig op – dog vil give mig den lillefinger at give mig ret i, at der er et problem med tilfældighedsfund i forhold til strafferetsplejen.

Når vi har strafferetsplejen, gælder der ganske bestemte strenge forskrifter for politiet med at gå ind hos borgerne, og sådan skal det være.

Når vi er ovre i miljølovovertrædelserne, er vi i den situation, at det, vi kalder særmyndigheden, altså andre myndigheder end politiet, kan vade ind hos folk og kontrollere. Og det vil sige, at der ikke er den samme retssikkerhed,

fordi fremgangsmåden ved tilvejebringelsen af beviserne er forskellig. Det mener jeg er et problem, som vi skal have løst.

Kan jeg få den lillefinger i dag?

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg tog ikke justitsministerens hånd. Jeg tog ministeren på hans ord. Det, der blev sagt, var, at der ville gælde de samme spilleregler for offentlige som for private virksomheder. Og i ministerens andet indlæg kan vi nu konstatere, at det altså ikke er tilfældet. Jeg kom til at gå for vidt ved at konkludere, at sådan var det, og ministeren trak det så tilbage og sagde, at der selvfølgelig vil være forskel.

Og forskellen består i, at når en privat virksomhed skal have tilladelse til det ene eller det andet, skal der udfyldes et hav af blanketter, og man skal stille oppe i kommunen gang efter gang for at få et dusin af stempler på, at man må det ene og det andet, hvorefter miljømyndigheder alligevel bagefter kommer og siger, at det ikke lige præcis var det, de havde givet tilladelse til, og så kan der ifaldes en bøde alligevel.

Men når det er kommunen, der skal have lov til det ene eller det andet, går man bare over på den anden side af gangen ind på et andet kontor, hvor éns kollega sidder, og beder om at få de stempler, der nu engang skal sættes på det ene og det andet papir, og derefter er det godkendt.

Altså offentlige myndigheder har langt videre adgang til at få bemyndigelse til at gøre det ene og det andet, og derfor er der forskel på offentlige og private virksomheder.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg kan jo ikke være fingerløs, når jeg går fra den her debat. Når den ene gør krav på den ene hånd, så gør den anden krav på en lillefinger.

Jeg kan sige så meget til fru Birthe Rønne Hornbech, at jeg for nylig har været i et meget interessant, jeg forstod det sådan nærmest højskoleagtigt samråd i Folketingets Retsudvalg om det med lovlig indtrængen uden retskendelse. Nu er det ikke den eneste lejlighed, vi får til at debattere det. Vi får her den 20. i denne måned en hel redegørelsesdebat om det. Jeg ved ikke, om det kan tilfredsstille fru Birthe Rønn Hornbechs behov for at få debatteret spørgsmålet. Der bliver i hvert fald rig lejlighed til det den

20. februar, hvor både miljø- og energiministeren og jeg selv vil være til stede og tage fuld del i den debat.

Og til hr. Tom Behnke: Det, jeg sagde, var, at der er samme regler her. Der bliver ikke ved det her lovforslag ændret på det strafferetlige forhold til offentlige myndigheder. Det var det, jeg fik præciseret i mit andet indlæg.

Jeg tror også, at hr. Tom Behnke skal være opmærksom på, at dér, hvor en offentlig myndighed på miljøområdet har en myndighedsudøvelse, er der som regel en overordnet myndighed, som fører tilsyn med denne myndighedsudøvelse. Når det drejer sig om kommunerne, er det som regel amterne, der har et vist tilsyn, og når det er amterne, er det Miljøstyrelsen, der fører tilsynet. Så jeg tror ikke, at hr. Tom Behnke behøver at være så bekymret for, at offentlige myndigheder her har en særinteresse at pleje i forhold til mangel på kontrol.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Grete Schødts):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 5. februar 1997, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 17.14
